
Випереджаючий інноваційний розвиток: теорія, методика, практика

Монографія

За загальною редакцією Н.С. Ілляшенко

*Публікація містить результати досліджень, проведених
при виконанні держбюджетної теми молодих науковців
«Механізм управління формуванням стратегій
випереджаючого інноваційного розвитку промислових
підприємств», № ДР 0117U003928*

Суми
2018

УДК 658:330.341.1
В-51

Рекомендовано до друку вченою радою Сумського державного
університету (протокол № 7 від 13 грудня 2018 р.)

Рецензенти:

Божкова В.В. – д.е.н., проф., професор кафедри бізнес-економіки
та адміністрування (Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка);

Горовий Д.А. – д.е.н., професор, професор кафедри економіки та
маркетингу (Національний технічний університет «ХПІ»);

Кузьмін О.Є. – д.е.н., професор, директор Навчально-наукового
інституту економіки і менеджменту (Національний університет
«Львівська політехніка»)

В-51 Випереджаючий інноваційний розвиток: теорія, методика,
практика : монографія / за ред. к.е.н., доцента Ілляшенко
Н.С. – Суми : Триторія, 2018. – 484 с.

ISBN 978-966-97865-0-0

Досліджуються актуальні проблеми управління стратегіями
випереджаючого інноваційного розвитку господарюючих
суб'єктів різних рівнів. Викладено методологічні і теоретико-
методичні розробки авторів, що у сукупності формують основи
організаційно-економічного механізму цілеспрямованого і
ефективного управління розробленням та впровадженням
стратегій інноваційного розвитку підприємств та установ в руслі
концепції інноваційного випередження.

Для фахівців у галузі інноваційного менеджменту,
викладачів, співробітників, аспірантів та студентів економічних
спеціальностей вищих навчальних закладів..

УДК 658:330.341.1

ISBN 978-966-97865-0-0

© Колектив авторів, 2018

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. МАКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИПЕРЕДЖАЮЧОГО РОЗВИТКУ	11
1.1.Телетов О.С. Вирішення проблем інноваційного розвитку країни як запорука її економічного успіху	11
1.2.Охріменко І.В. Сучасні підходи до Управління розвитком соціально-економічних систем	23
1.3 Сердюк О.С. Зовнішні ефекти як фактор стримування економічного розвитку	39
1.4. Летуновська Н.Є., Шевлюга О.Г. Оцінювання інноваційної активності країн Прибалтики, Казахстану та України на основі показників та рейтингів	60
1.5.Костинець Ю.В. Цифрова економіка та четверта промислова революція: можливості та загрози для інноваційного розвитку України	74
1.6. Будякова О.Ю. Проблема підвищення інноваційно-інвестиційної привабливості регіону	84
1.7. Забарна Е.М. Стратегування як інструмент соціально-економічного розвитку реального сектору регіонів	93
1.8. Кобелева Т.О. Антикорупційний комплаєнс як фактор забезпечення інноваційного зростання	116
1.9. Жарова Л.В., Шашула Л.О. Публічно-приватна форма землегосподарювання як підґрунтя розвитку підприємств (європейський досвід)	137
РОЗДІЛ 2. УПРАВЛІННЯ ВИПЕРЕДЖАЮЧИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ	153
2.1 Грищенко О.Ф., Голишева Є.О., Ілляшенко Н.С., Макаренко Практичні аспекти діяльності успішних міжнародних компаній на прикладі випереджального розвитку країн «азійські тигри»	153
2.2 Коваленко М.В. Особливості впровадження інноваційних стратегій на вітчизняних підприємствах	163
2.3 Ілляшенко С.М., Шипуліна Ю.С., Ілляшенко Н.С. Інноваційна культура як основа інноваційно-сприятливого середовища підприємства	173
2.4 Перерва П.Г., Романчик Т.В. Інноваційні технології оцінки рівня економічної безпеки підприємств	183
2.5 Світлична А.В., Світличний А.М. Основні інструменти методології Методологічні засади управління розвитком підприємствами на засадах ощадливого виробництва	199

2.6 Філіппов В.Ю., Філіппова С.В. Інноваційна функція малого підприємництва: реалії та перспективи	217
2.7 Шацька З.Я. Інноваційні підприємницькі структури: сутність, види та особливості функціонування в сучасних умовах	232
РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ ВИПЕРЕДЖАЮЧОГО РОЗВИТКУ В РЕАЛЬНОМУ СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	245
3.1 Костинець В.В. Державний та приватний сектори в забезпеченні інноваційного розвитку комплексу туризму	245
3.2 Кулик В.А. Інформаційне забезпечення прийняття управлінських рішень на підприємствах електронного бізнесу	255
3.3 Лищенко М.О. Управління стратегією формування фінансового потенціалу в управлінській системі управління фінансових потоків підприємств харчової промисловості	268
3.4 Волкова Н.В. Науково-методичні основи формування стратегій розвитку переробних підприємств з виробництва харчових продуктів	289
3.5 Мілька А.І., Вороніна В.Л. Інноваційні методи діагностики ефективності управління підприємств та організацій споживчої кооперації	304
3.6 Рогоза М.Є., Перебийніс В.І., Вергал К.Ю. Інтеграційно-кооперативні засади формування моделей розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів	312
3.7 Дячков Д.В., Вовк М.О. Особливості проведення інноваційно-спрямованої реструктуризації підприємства агропродовольчої сфери	328
3.8 Ковальчук К.Ф., Ткаченко І.Д. Теоретико-методологічні основи формування рентоорієнтованої стратегії поведінки розвитку гірничо-збагачувальних підприємств: функціональний контекст	338
3.9 Калініченко О.В. Особливості використання поновлюваної та непоновлюваної енергії у виробництві продукції рослинництва	358
3.10 Лесюк А.С. Комплексна оцінка дебіторської та кредиторської заборгованості сільськогосподарських підприємств	367
РОЗДІЛ 4. ІННОВАЦІЙНІ МАРКЕТИНГОВІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ У РУСЛІ КОНЦЕПЦІЇ ВИПЕРЕДЖАЮЧОГО РОЗВИТКУ	377
4.1 Ващенко Т.В., Летуновська Н.Є. Інноваційний вектор розвитку підприємництва на засадах імпортозаміщення в умовах забезпечення випереджального розвитку промислового сектору	377

24.Правове поле розвитку сільськогосподарської кооперації потребує змін, - Олена Ковальова. / <http://www.minagro.gov.ua/node/23256>

25.Рогоза М.Є., Вергал К.Ю. Оптимізація процесу формування моделі стратегічного інноваційного розвитку підприємства: нечіткий багатокритеріальний аналіз/ / Моделі управління в риночній економіці: Сб. научн. тр. Общ. ред. и предисл. Ю.Г. Лысенко; Донецкий нац. ун-т. - Донецьк: ДонНУ. - 2008. - Спец. Вип.- С. 399-405.

26.Рогоза М.Є., Рогоза С.М. Особливості формування та управління процесами стратегічного планування при інноваційному розвитку підприємства. / // Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної Інтернет - конференції (15 - 16 листопада 2016 року, ПОЛТАВА): ЕКОНОМІКА СЬОГОДНІ: проблеми моделювання та управління (Полтавський університет економіки і торгівлі). - с.4-6. - <http://www.ek.puet.edu.ua/files/es2016.pdf>

27.Рогоза М.Є., Скляр А.А. Стратегічне управління: роль та визначення стратегічної інформації. / // Економічний вісник Донбасу. – 2006. - №1 (3). - С. 122-126.

28.Сільське господарство України 2017: Статистичний збірник. / Відпов. за випуск О.М.Прокопенко. / Державна служба статистики України. – Київ, 2018. – 220 с.

29.Сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи. / <http://apk.adm-pl.gov.ua/storinka/silskogospodarski-obslugovuyuchi-kooperativi>

30.Створення кооперації — шлях до процвітання села. / <https://poltava.to/project/2469/>

31.Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року / за ред. Ю.О.Лупенка, В.Я.Месель-Веселяка. – 2-е вид., переробл. і допов. – Київ: ННЦ „ІАЕ”, 2012. – 218 с.

32.Сутність та роль кооперування фермерських господарств в ринкових умовах.

http://pidruchniki.com/1328102261732/menedzhment/sutnist_rol_kooperuvannya_fermerських_gospodarstv_rinkovih_umovah .

33.Чому в Україні не розвиваються сільськогосподарські кооперативи. /

http://galinfo.com.ua/news/chomu_v_ukraini_ne_rozvyvayutsya_silskogospodarski_kooperatyvy_108592.html.

3.7. Особливості проведення інноваційно-спрямованої реструктуризації підприємства агропродовольчої сфери

Д.В. Дячков, М.О. Вовк

З метою здійснення цілеспрямованої конкурентоспроможності агропродовольчих підприємств в умовах глобалізаційних змін економіки доцільно впроваджувати комплексні та кардинальні зміни, щодо функціонування підприємства. До таких кардинальних змін доцільно віднести такий управлінський процес як інноваційний розвиток агроп-

родовольчого підприємства шляхом його реструктуризації. Завдяки глобалізаційним змінам, трансформації ринкової економіки України та її безпосереднього виходу на інноваційний шлях розвитку актуальним питанням залишається реструктуризація агропродовольчих підприємств.

Питання, пов'язані з дослідженням сутності поняття «інноваційний розвиток підприємств», не втрачають актуальності. Формування та швидке поширення такого феномену як «нова економіка», що ґрунтується на інтелектуальному капіталі, інноваціях, трансформаційних процесах; ускладнення виробничих процесів; підвищення рівня наукомісткості випущеної продукції, викликане новим витком науково-технічного прогресу; розвиток інфраструктури, особливо інформаційної, та скорочення тривалості життєвого циклу нових видів продукції; зміни запитів споживачів та виникнення нових ринків збуту; часті зміни умов господарювання, обумовлюють потребу в нових методах управління та організації інноваційної складової складного та багатогранного процесу економічного розвитку та наголошують на необхідності розгляду проблем розвитку підприємства та впровадження інновацій в діалектичній єдності[16].

Дослідженню теоретичних та практичних питань проблеми реструктуризації підприємства присвячені праці провідних вітчизняних і зарубіжних науковців, зокрема: Аістової М. Д., Андрієвської Є. В., Гарашука О. В., Матієнко В. М., Щукіна О. І., Жданова В. В., Івченко В., Ларіонової К. Л., Донченко Т. В., Новікової Н. І., Поддерегина Л. І., Райзберга Б. А., Редько М. С., Вергал К. Ю., Фігурнової Н. П., Хокканена Т. та інших.

За наявності великої кількості робіт, присвячених реструктуризації підприємств зберігається потреба в науковій розробці комплексу теоретичних, методологічних і практичних шляхів вибору виду реструктуризації підприємства, який сприятиме його прогресивному розвитку. У теоретичному плані інтерес представляє дослідження процесу реструктуризації з позицій системного і вартісного підходів, а також розгляд його з точки зору максимізації інвестиційної вартості підприємства. Використання концепції реструктуризації бізнесу на основі лише ринкової вартості не дозволяє всебічно обґрунтувати ефективність нової структурної моделі бізнесу. У методологічному і практичному аспектах дослідження важливе значення має розробка методів визначення точки реструктуризації підприємств і системи їх моніторингу на основі вартісної оцінки капіталу підприємства[5].

Проаналізований та визначений у XX столітті Й. Шумпетером інноваційний розвиток як чинник економічного зростання є необхідною

та визначальною умовою стійкого розвитку та конкурентоспроможності підприємства. Як зазначив голова Державного агентства України з інвестицій та інновацій В. Івченко, високі місця у світових рейтингах конкурентоспроможності національних економік займають лише ті країни, видатні здобутки яких обумовленні залученням саме інноваційного чинника, серед них: Фінляндія, Велика Британія, Нідерланди, Сінгапур, Японія, США, Південна Корея, Ірландія [9, с. 246]

На думку Андрієвської Є. В. активізація інноваційного процесу в країні, може бути досягнута шляхом здійснення реструктуризації економіки України на всіх її рівнях. Реалізація ефективних інноваційних проєктів реструктуризації повинна ініціювати формування та реалізацію механізму інноваційного розвитку, забезпечуючи поліпшення інноваційної кон'юнктури. Зростання інноваційної активності підприємств дозволить отримати конкурентні переваги, що забезпечать прискорений розвиток підприємницьких структур на основі ефективного використання матеріальних, трудових, фінансових та інформаційних ресурсів [5].

Інтеграція аграрної економіки України в загальноєвропейський та світовий економічний простір об'єктивно вимагає визначення і врахування головних пріоритетів, існуючих тенденцій та визначальних особливостей сучасного аграрного розвитку. Важливими в зазначеному напрямі є особливості формування інституціональних механізмів та інфраструктури аграрної економіки на державному рівні та рівні підприємств агропродовольчої сфери. При цьому фактичною сутністю аграрної політики виступає необхідність структурного реформування підприємств аграрного спрямування в напрямі мінімізації навантаження на природні ресурси, зниження витрат на утримання інфраструктури та планування можливостей розширеного економічного відтворення [15].

Недостатня вивченість, теоретична і практична значущість пошуку методичних підходів щодо оцінки ефективності процесів реструктуризації підприємств аграрної сфери на основі інноваційної діяльності, виявлення пріоритетних видів реструктуризації, що відповідають умовам роботи підприємств України, а також розробка процесів реструктуризації та реалізація їх на практиці становить значний науковий і практичний інтерес. Зазначене підтверджує актуальність дослідження реструктуризації підприємств шляхом здійснення інноваційної діяльності [5].

Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» визначає реструктуризацію підприємства як здійснення організаційно-господарських, фінансово-економічних, правових, технічних заходів, спрямованих на реорганізацію підприємств

ва, зокрема шляхом його поділу з переходом боргових зобов'язань до юридичної особи, що не підлягає санації, на зміну форми власності, управління, організаційно-правової форми, що сприятиме фінансовому оздоровленню підприємства, підвищенню ефективності виробництва, збільшенню обсягів випуску конкурентоспроможної продукції та повному або частковому задоволенню вимог кредиторів [1].

Відповідно до методики розробки планів реструктуризації державних підприємств та організацій, економічний зміст останньої визначається як процес здійснення організаційно-економічних, правових, технічних заходів, спрямованих на зміну структури підприємства, його управління, форм власності, організаційно-правових форм, здатність привести підприємство до фінансового оздоровлення, збільшення обсягу випуску конкурентоспроможної продукції, підвищення ефективності виробництва. Метою проведення реструктуризації є створення повноцінних суб'єктів підприємницької діяльності, здатних ефективно функціонувати в умовах переходу до ринкової економіки і виробляти конкурентоспроможну продукцію, що відповідає вимогам товарних ринків [2].

Бовман Е. під реструктуризацію підприємства визначає як безперервний процес підвищення конкурентоспроможності через прийняття комплексу внутрішніх заходів щодо адаптації системи управління бізнес-процесами до ринкових умов [3].

На думку Хокканена Т. реструктуризація повинна розглядатися як процес використання всього управлінського і виробничого потенціалу, необхідного для створення та прибуткового продажу товарів послуг потрібних споживачам [18].

Згідно з уявленнями Аістова М. Д. реструктуризація – це радикальна зміна структури господарської організації (активів, власності, фінансів, управління, кадрів та ін.) [4].

Однією з основних причин, які сприяють використанню агропродовольчими підприємствами механізму реструктуризації – бажання збільшити показники фінансово-господарської діяльності. Проте, зазначене передбачає здійснення постійного моніторингу внутрішніх та зовнішніх факторів, які впливають на фінансово-господарську діяльність.

Дослідження показують, що сформований в Україні механізм інноваційної реструктуризації включає переважно організаційну частину. За відсутності в такому механізмі найважливіших складових: економічного стимулювання інноваційної діяльності; організаційної структури, здатної сприймати нововведення; фінансового забезпечення інноваційних проектів, інформаційного забезпечення інноваційної діяльності; методики оцінки ефективності інноваційних програм і проектів з ураху-

ванням внутрішніх та зовнішніх факторів ризику, не сприяють активізації інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств та забезпечити їх сталий розвиток. Для досягнення встановлених стратегічних і тактичних цілей необхідно сформувати відповідний механізм інноваційної реструктуризації, який є одним із засобів активізації інноваційної діяльності та структурної перебудови агропродовольчого сектору. Під таким механізмом варто розуміти сукупність елементів, що визначають матеріальні й організаційні основи, мотиви, стимули й умови ефективного здійснення інноваційної реструктуризації. Основною ланкою в розробці такого механізму має стати система управління інноваційною діяльністю. Тому механізм інноваційної реструктуризації повинен містити в собі комплекс елементів системи управління нововведеннями, які забезпечать зниження собівартості продукції, створення оптимальної, економічно-ефективної структури необоротного та оборотного капіталу, впровадження новітніх технологій у виробничому процесі [11].

На думку Поддерегіної Л. І. Реструктуризація вітчизняних підприємств обумовлена вимогами ринкової системи господарювання та пов'язана з наступними обставинами: старінням (фізичним та моральним) основних виробничих фондів; високим рівнем ресурсного обсягу та недостатньо високої якості випущеної продукції, яка негативно впливає на конкурентоспроможність; оновлення номенклатури та асортименту випущеної продукції; імпортозамінність; підвищення ефективності організації та управління виробництвом; інноваційною політикою, пов'язана з удосконаленням їх організаційно-технічного рівня, тощо [13].

Реструктуризація підприємств агропродовольчої сфери залежить від впливу на них макро- та мікро- економічних факторів. До макроекономічних факторів відносять: політичні, економічні, юридичні, соціальні та інші. Мікроекономічні фактори здійснюють вплив на рівні підприємства та пов'язані: з управлінням та організацією його виробничо-господарською діяльністю; інноваційними технологічними процесами; політики в сфері маркетингових досліджень (асортиментної, цінової, збутової тощо); інвестиціями, роботою з персоналом.

Планування процесу реструктуризації підприємства повинно передбачати формулювання цілей. Важливість такого етапу зумовлена тим, що саме поставлені цілі лежатимуть в основі подальших управлінських рішень на різних стадіях процесу реструктуризації. Тривалість реалізації та напрями цілей визначаються передумовами реструктуризації та повинні висвітлювати планові показники, яких підприємство прагне досягнути внаслідок проведення реструктуризаційних заходів. Іншим важливим фактором обґрунтування реструктуризаційних заходів є

умови функціонування та показники діяльності підприємства, оцінювання та прогнозування яких слідує за формулюванням цілей [11].

Отже, інноваційна реструктуризація – це неперервний процес впровадження нових технологій або окремих технологічних процесів, «ноу-хау», оптимізація структури активів, застосування ефективних систем менеджменту, забезпечення високої кваліфікації персоналу з метою підвищення ефективності та конкурентоспроможності підприємства з метою формування належного рівня інноваційного потенціалу [12, с. 5]. Інноваційний потенціал підприємства визначається як технічними факторами, так і управлінськими, зокрема [6]:

- сформований раніше рівень розвитку виробництва;
- стан механізму й системи управління;
- тип і орієнтація організаційної структури;
- тенденції економічної й інноваційної політики.

Оскільки, для здійснення інноваційної діяльності підприємству необхідні ресурси, а власні ресурси підприємств аграрної сфери, як правило, досить обмежені, то для досягнення поставленої мети залучають зовнішні джерела фінансування. На практиці ж, для більшості підприємств, які здійснюють інноваційну діяльність, фінансування шляхом отримання банківських позик практично неможливе через брак ліквідних активів для застави, або відсутністю налагодженої комерційної діяльності. Отримання коштів від держави або місцевих органів самоврядування теж досить складний та трудомісткий процес, адже механізм стимулювання та фінансування інновацій на державному рівні досить неврегульований, крім того, цей процес ускладнює економічна нестабільність [6].

Цілями механізму реструктуризації підприємства є підвищення конкурентоспроможності підприємства в умовах трансформаційних змін за для подальшого розвитку та ефективного функціонування.

Для створення ефективної реструктуризації необхідно розробити безпосередньо сам механізм реструктуризації, який здатний забезпечити своєчасне впровадження реструктуризації та покрокове виконання етапів проекту за для досягнення кінцевого результату, в якості перетвореного підприємства.

Коломицева Л. О. під механізмом реструктуризації підприємства розуміє сукупність організаційно і процедурно оформлених засобів та методів, які визначають послідовність здійснення змін у структурах підприємства, які спрямовані на створення умов для підвищення пристосованості до середовища функціонування, генерації нових цільових установок і більш ефективного їх досягнення [10, с. 32].

Райзберг Б. А. під механізмом економічної реорганізації розуміє сукупність методів і засобів впливу на економічні процеси їх регулювання [14, с. 365].

Фігурнова Н. П. механізм реструктуризації подає як систему, визначальний порядок виявлення напрямків, розробки й проведення заходів, спрямованих на ефективне системне реформування, а також контроль над їх реалізацією [17, с. 527].

Денісова О. І. стверджує, що механізм реструктуризації – це впорядкована сукупність засобів і методів впливу, що визначає необхідність і ефективність здійснення реструктуризації підприємства під впливом зміни факторів зовнішнього середовища [7, с. 82].

Жданов В. В. пропонує механізм реструктуризації розуміти як систему основних елементів реструктуризації: цілей, об'єктів, суб'єктів, мотивів та стратегій, а також методів, етапів та факторів реструктуризації [8, с. 54].

В основу даного механізму повинні бути покладені принципи управління інноваційною реструктуризацією, дотримання яких забезпечить успішність його реалізації:

- принцип системності – це принцип, що передбачає формування на підприємстві системи, яка забезпечує інноваційний пошук і впровадження інновацій;
- принцип ефективності, сутність якого полягає в максимально можливому використанні інноваційного та виробничого потенціалів для формування обґрунтованої стратегії управління реструктуризацією підприємства;
- принцип наукового підґрунтя – враховує всі наявні підходи, які мають науковий характер;
- принцип послідовності – передбачає послідовне виконання всіх складових плану реструктуризації;
- принцип фокусування на інноваційний розвиток – постійний пошук та реалізація інноваційних проектів та способів вирішення завдань реструктуризації;
- принцип правової обґрунтованості – відповідність інноваційної діяльності до діючих законів та регламентів, які визначають певні обмеження, або, навпаки, дозвіл до застосування того чи іншого методу, поведінки, процесу;
- принцип обачності – планування діяльності повинно здійснюватися таким чином, щоб уникнути не ефективного результату від впровадження інновації на підприємстві;
- принцип відповідальності за наслідки прийнятих управлінських рішень, який передбачає наявність відповідальності за здійс-

нення та результат реструктуризації інноваційної діяльності підприємства;

- принцип наявного ризику, пояснюється тим, що діяльність, яка передбачає впровадження певних інновацій є ризикованою. Саме тому підприємство повинно вибрати так звану «золоту середину», контролювати ситуацію на ринку та в галузі й вибрати шлях подальших дій з мінімізацією ризику;
- принцип підвищення конкурентоспроможності – розробка і впровадження інноваційних проектів у напрямку підвищення своєї позиції на ринку та серед конкурентів;
- принцип адаптивності, передбачає адаптацію та пристосування системи управління інноваційною реструктуризацією підприємства до швидких (постійних) змін внутрішнього і зовнішнього середовища[11].

Узагальнюючи зазначене необхідним є визначення концепції проведення інноваційно-спрямованої реструктуризації та побудові механізму її здійснення (рис. 3.20).

Таким чином, інноваційний розвиток підприємств агропродовольчої сфери невід’ємно взаємопов’язаний з процесом управління реструктуризацією.

Реструктуризація підприємства – це комплексний процес управління, що полягає в індивідуальному (особливому) та конструктивному оновленні потенціалу підприємства шляхом інноваційних заходів за для реалізації його організаційно-господарських, фінансово-економічних, правових, технологічних процесів та адаптації його до постійних трансформаційних змін в умовах глобалізації. Проте, формування процесу реструктуризації потребує дослідження не тільки зовнішніх та внутрішніх факторів впливу на реструктуризацію підприємства, але й конструктивного аналізу інноваційної реструктуризації, який в свою чергу дозволить окреслити систему можливих напрямів реструктуризації її механізм, задля випереджаючого інноваційного розвитку підприємства агропродовольчої сфери в умовах постійних трансформаційних змін.

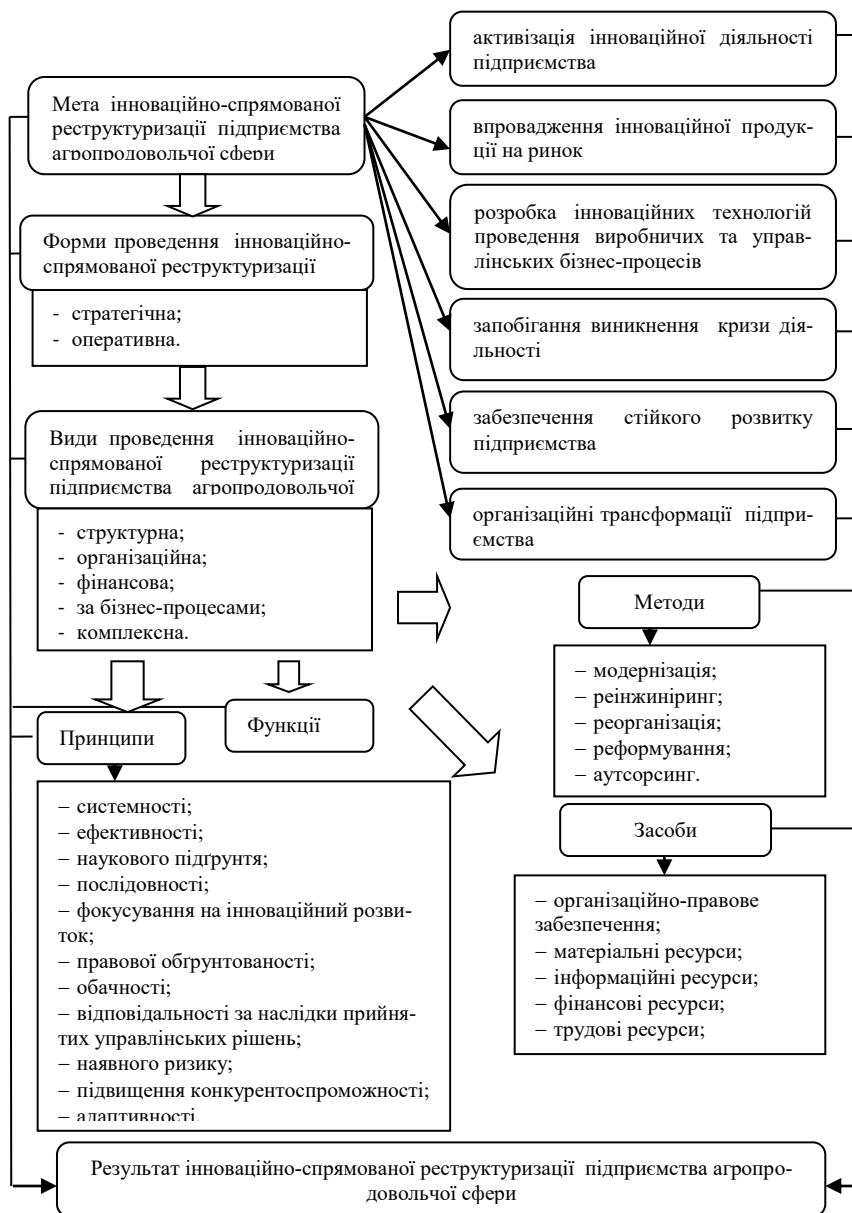

Рисунок 3.20. Концепція механізму проведення інноваційно-спрямованої реструктуризації підприємств агропродовольчої сфери [авторська розробка]

1. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України, від 14.05.1992, № 2343-III. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>

2. Методика розробки планів реструктуризації державних підприємств та організацій, від 02.06.1997, №73. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0073374-97>

3. Bowman E. H. Corporate restructuring: reconfiguring the firm / E. H. Bowman. // Strategic Management Journal. – 1993. – vol.14, Special Issue. – pp. 5-14.

4. Аистова М. Д. Реструктуризация предприятий: вопросы управления. Стратегии, координация структурных параметров, снижение сопротивления преобразованиям / М. Д. Аистова. – М.: Альпина Паблишер, 2002. – 287 с.

5. Андрієвська Є.В. Реструктуризація промислових підприємств шляхом здійснення інноваційної діяльності (на прикладі машинобудування): автореф. дис. канд. екон. наук: спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» / Є.В. Андрієвська – Одеса, 2014. – 20 с.

6. Гарашук О. В., Матієнко В. М., Щукін О. І. Реструктуризація на основі інноваційної діяльності підприємств / О. В. Гарашук, В. М. Матієнко, О. І. Щукін // Економічний вісник Донбасу. – 2011. – №1(23). – С.191-193.

7. Денисова Е. И. Механизм реструктуризации как способ адаптации предприятия к изменениям внешней среды / Е. И. Денисова // Вестник ОГУ. – 2008. – № 8. – С. 81-86.

8. Жданов В. В. Предпосылки и экономический механизм реструктуризации предприятий / В. В. Жданов // Известия Рос. гос. педагог. уни-та им. А.И. Герцена. – 2008. – № 49. – С. 52–55.

9. Івченко В. Становлення та розвиток національної інноваційної системи України як передумови побудови конкурентноспроможної економіки держави / В. Івченко // Стратегія розвитку України. – 2007. – № 1/2. – С. 246-252.

10. Коломыцева Л. А. Механизм управления реструктуризацией предприятия: сущность, содержание, задачи / Л. А. Коломыцева // Организатор производства. – 2008. – № 1. – С. 32-37.

11. Ларіонова К. Л. Організаційно-економічний механізм управління інноваційною реструктуризацією підприємств [Електронний ресурс] / К. Л. Ларіонова, Т. В. Донченко // Вісник Хмельницького національного університету. – 2017. – №2, Том 2. – С. 178 – 183. Режим доступу: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/bitstream/123456789/5542/1/16.pdf>

12. Новікова Н. І. Механізм інноваційної реструктуризації вугільного виробництва: Автореф. дис. канд. екон. наук: спец. 08.02.02. «Економіка й управління науковотехнічним прогресом» / Н. І. Новікова. — Донецьк, 2004. — 20 с.

13. Поддерегина Л. И. Реструктуризация промышленного предприятия [Електронний ресурс] / Л. И. Поддерегина // Вестник БНТУ. – 2009. – № 5. – С. 93 – 100. Режим доступу: <https://sat.bntu.by/jour/article/view/683/675>

14. Райзберг Б.А. Современный экономический словарь / Б. А. Райзберг, Л.Ш. Лозовский, Е. Б. Стародубцева. – 6-е изд., перераб. и доп. – М.: Инфра-М. – 2011. – 512 с.

15. Редько М. С. Стратегічна реструктуризація аграрних підприємств в умовах глобалізації: дис. канд. екон. наук: спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» / Редько М. С. – Вінниця, 2017. – 179 с.

16. Рогоза М.С., Вергал К.Ю. Стратегічний інноваційний розвиток підприємств: моделі та механізми : монографія / М. Є. Рогоза, К. Ю. Вергал. – Полтава : РВВ ПУЕТ, 2011. – 136 с.

17. Фигурнова Н. П. Ресурсный потенциал экономического роста: информационное письмо / Фигурнова Н. П., Красникова Е. В., Бабашкина А. М. и др. – М.: Путь России, 2002. – 567 с.

18. Хокканен Т. Практический опыт реструктуризации российских предприятий / Т. Хокканен // Проблемы теории и практики управления. – 1998. – №6. – С. 96-102.

3.8. Теоретико-методологічні основи формування рентоорієнтованої стратегії розвитку гірничо-збагачувальних підприємств: функціональний контекст

К.Ф. Ковальчук, І.Д. Ткаченко

Сьогодні існування та роботи підприємств гірничо-збагачувальної галузі України потребує уважніше відноситися до формування ефективної стратегії поведінки в галузі надрокористування. Практика свідчить про те, що на більшості підприємств цим питанням приділяється недостатньо уваги, оскільки зміни податкового законодавства, ставок рентних платежів змінюються щорічно в період планування доходної частини державного бюджету на наступний рік. Саме перманентні зміни нормативів сплати за користування надрами призводять до наявності лише короткострокового (оперативного) планування діяльності гірничо-збагачувальних підприємств. Проте специфіка сучасного економічного розвитку гірничо-металургійної галузі вимагає визначення основних етапів формування рентоорієнтованої стратегії поведінки у довгостроковій перспективі, який має враховувати техніко-економічну, організаційно-економічну та соціально-економічну сторони.

В сучасній економічній теорії розглядаються три підходи до визначення сутності, механізмів рентогенерації та ролі рентних відносин в економіці: класичний, неокласичний і інституційний.

Класичний підхід виходить з трактування рентних доходів, які формуються внаслідок рідкості наявних природних ресурсів та дозво-